

GÜNDEMME BAKIŞ

Kasım - 2018 - 5. Sayı

✉ guvsam@istinye.edu.tr @isuguvsam 🌐 guvsam.istinye.edu.tr

“SUUDİ ARABİSTAN VE CEMAL KAŞIKÇI” PANELİMİZ

GÜVSAM (İstinye Üniversitesi Güvenlik ve Savunma Stratejileri Uygulama ve Araştırma Merkezi) ve EPAM (İstinye Üniversitesi Ekonomi ve Politika Araştırma Merkezi) tarafından, Cemal KAŞIKÇI'nın yakın arkadaşı, Türk Arap Medya Derneği Başkanı ve gazeteci Turan KIŞLAKÇI'nın katılımıyla düzenlenen “Suudi Arabistan ve Cemal Kaşıkçı” paneli; 15 Kasım 2018 Perşembe günü İstinye Üniversitesi Topkapı Kampüsü'nde gerçekleşti.

EPAM koordinatörü İdris KARDAŞ'ın moderatör olarak yer aldığı panelde, GÜVSAM Başkanı İsmail SAFİ'de konuşmacı olarak katıldı. Türk medyasının Cemal Kaşıkçı cinayetiyle beraber Suudi Arabistan'da yaşanan katliamların, tutuklamaların farkına vardığını belirten Turan KIŞLAKÇI, “Dünya medyası durumun ciddiyetinin farkında değil. Yoksa son bir yılda onlarca kayıp var, onlarca kişi öldürüldü, bunlardan haberimiz olmadı. Olay bizim topraklarımızda olduğu için biz Suudi Arabistan'da böyle şeyler var diyerek konuşmaya başladık.” sözleriyle dünya basınının konuya sessiz kaldığını belirtti. Cinayetin arka planının anlaşılabilmesi için Cemal KAŞIKÇI'nın hayatını ve gazeteciliğini anlatan Turan KIŞLAKÇI, Suudi Arabistan tarihi ve yönetimdeki Suud ailesiyle ilgili de bilgi verdi.

Kaşıkçı cinayetinin bütün dünyayı ilgilendirdiğinin altını çizen İdris KARDAŞ, Türkiye'nin ilk günden beri ger-

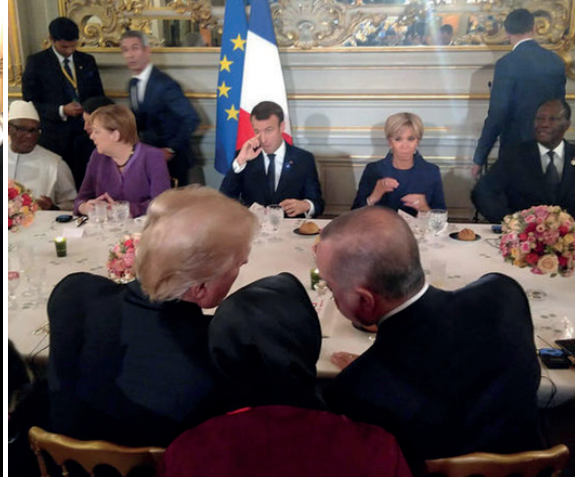
çekleri ortaya koyduğunu ama Suudi tarafın açıklamaları hep geciktirdiğini söyledi. Cemal Kaşıkçı cinayetinin daha çok konuşulacağını ifade eden İdris KARDAŞ, “İstinye Üniversitesi'nde iki araştırma merkezimiz ile bir seminer yapıyoruz bugün. Konumuz çok önemli, uluslararası bir gündem. Sonuçları bakımından da çok önemli ve daha çok konuşacağız. Çünkü bu cinayet sadece Türkiye'yi değil, bütün dünyayı ilgilendiriyor. Bu gibi çalışmaların ve konferansların yapılması da çok değerli” sözleriyle gerçekleştirilen panelin önemine dikkat çekti. Kaşıkçı cinayetinin uluslararası siyasette doğuracağı gelişmeleri değerlendiren GÜVSAM Başkanı İsmail SAFİ, Suudi yetkililerin cinayeti örtbas etmek ve dünya kamuoyunda yer almasını engellemek için bazı ülkelere para verdiğini söyledi.

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN BİTİŞİNİN 100. YILI VE PARİS'TE ERDOĞAN-TRUMP BULUŞMASI

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un davetlisi olarak Birinci Dünya Savaşı'nı sonlandıran Ateşkes Anlaşması'nın 100. yıl dönümü vesilesiyle düzenlenecek etkinliklere katılmak üzere Paris'te bulunan Erdoğan, Rahip Brunson krizinden sonra ABD Başkanı Donald Trump ile ilk defa karşı karşıya geldiler.

Fransa Cumhurbaşkanı Macron tarafından düzenlenen yemeğe katılan iki lider masada yan yana oturarak samimi görüntüler verdiler. Yemek sonrası baş başa görüşen iki liderin birbirlerine karşı samimi davranışları, birkaç

aydır Rahip Brunson meselesinden ötürü gerilen Amerika-Türkiye iliş-

kilerinin yumuşaması ve tekrardan normalleşmesi olarak yorumlandı.

Dr. İsmail SAFİ, Rusya Müslümanlarının televizyonu ALİF TV (Elif) ve PRAVDA'ya Türkiye-Rusya ilişkilerini değerlendirdi.

Türk-Rus Toplumsal Forumu Toplantısı Antalya'da, Büyükşehir Belediye Başkanı Sn. Menderes Türel'in Misafirliğinde Gerçekleştirildi.

Güvenlik Ve Dış Politikalar Kurulu Cumhurbaşkanı Erdoğan Başkanlığında Toplandı.

ABD’NİN İRAN YAPTIRIMLARI

ABD’de Barack Obama yönetiminin bulunduğu dönemde, 2015 yılında P5+1 (BM Güvenlik Konseyi’nin beş daimi üyesi olan ABD, Çin, Rusya, Fransa ve İngiltere ile Almanya) ve İran arasında imzalanan anlaşma ile İran, uluslararası yaptırımların kaldırılması karşılığında tartışmalı olan nükleer faaliyetlerini sınırlandırmayı kabul etmişti. Tahran anlaşmayla Birleşmiş Milletlerin Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu’nun askeri üslere “kontrollü girişine” izin vermiş oldu. Şüpheli nükleer etkinlik olduğu düşünülen üslere giriş, P5+1 için en önemli taleplerden biriydi. Ancak Tahran, bu denetimlerin İran’ın askeri sırlarını ifşa edecek casusluk faaliyetlerine dönüşmesi endişesi taşıyordu. Kapsamlı Müşterek Eylem Planı adlı anlaşmayla Birleşmiş Milletlere kapsamlı denetim izni veriliyor ancak İran’ın giriş izni taleplerine itiraz hakkı bulunuyordu. Tahran uranyum zenginleştirmede kullanılacak santifirj sayısını anlaşmayla üçte iki oranında azaltmayı, zenginleştirilmiş uranyumunun yüzde 98’ini ülke dışına göndermeyi ve plütonyum üretim reaktörünü de çimentoyla doldurmayı kabul etti. Ancak önümüzdeki ilk 10 yıl içinde zenginleştirilmiş uranyum biriktirmeme şartıyla, uranyum konusunda geliştirme ve araştırma yapmasına izin verildi. Trump’ın anlaşmadan neden çekilmek istediği konusuna gelirsek eğer, Trump’ın seçim kampanyasında vaatlerinden birinden olan “İran’la yapılan felaket anlaşmadan çekileceğim” açıklamasında bulunmasını da hatırlamak gerekir. Trump anlaşmanın, İran’ın bölgedeki hamlelerini kısıtlaması ve ülkenin füze denemelerine engel olmaması nedeniyle kötü bir anlaşma olduğunu düşünüyor ve

mayıs ayında da ülkesini “esastan sakat” diye tanımladığı İran ile nükleer anlaşmadan çekme kararı aldı. İran ile ABD dışındaki anlaşmaya imza atan diğer ülkelerin tutumlarını ise eski İngiltere Dışişleri Bakanı Boris Johnson, Trump’ın mayıs ayındaki açıklaması ardından ABD’ye giderek Trump’ı anlaşmadan çekilmemeye ikna etmeye çalışmasından, Trump’ın son açıklaması ardından İngiltere, Almanya, Fransa ile AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini tarafından yayımlanan ortak açıklamada ABD’nin kararının eleştirilmesi anlaşmayı imzalayan ülkelerin bu tutumu bize az da olsa fikir veriyor. İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani’nin ise anlaşmanın müzakere edilemez olduğunu, İran’ın anlaşma maddelerinin yeniden görüşülmesine izin veremeyeceğini söylüyor.

ABD bu yaptırımlar ile ilgili ilk adımı 7 Ağustos’ta atmıştı. 5 Kasım’da ise bu yaptırımın ikinci dönemi başlamış oldu. 5 Kasım itibariyle olacak olan yaptırımlar nakliye, gemi yapımı, finans ve enerji alanlarını kapsıyor. Aralarında büyük bankaların, petrol ihracatı şirketlerinin ve deniz taşımacılığı şirketlerinin de bulunduğu 700 birey, tüzel kişilik, gemi ve uçağa yaptırım gelecek. Amerikan Hazine Bakanlığı, Brüksel mer-

kezli, bankacılık işlemlerinde özellikle uluslararası işlemlerde döviz cinsinden elektronik fon transferi standardını sağlayan bir kod sistemi olan Swift yazılı bir açıklama yaptı. Bu açıklamada bazı İran bankalarının küresel finansal sistemin istikrarı ve bütünlüğü için elektronik fon transferi sistemine erişimlerinin yasaklandığını duyurdu. Konuyla ilgili 2 Kasım Cuma günü bir açıklama yapan ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, söz konusu muaf tutulacak olan 8 ülkeyi açıklamadı ama bunlar arasında Hindistan, Japonya, Güney Kore ve Çin’in olabileceği düşünülüyordu. 5 Kasım itibariyle muaf olan ülkeler ise Türkiye, Çin, Hindistan, Yunanistan, Güney Kore, Japonya, Tayvan ve İtalya. Mike Pompeo, bu ülkelerin geçici olarak yaptırımlardan muaf olacaklarını, yani esasen İran ile petrol alışverişini sürdürebileceklerini belirtti. Ayrıca Pompeo, Avrupa Birliği üyelerinin bu ülkeler arasında olmadıklarını da açıkladı. Türkiye’nin bu muafiyetine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, İran’a yaptırımlarda “Türkiye’nin muafiyet gösterilecek ülkeler arasında olduğunu biliyoruz. Ancak detaylar henüz elimize ulaşmadı.” dedi. ABD Dışişleri Bakanı Pompeo’nun İran’a yönelik açıklamalarına atıfla Bakan Fatih Dönmez, “Bu pozitif açıklamadan dolayı memnuniyet duyuyorum” şeklinde konuştu.

MACRON'A SUİKAST

Fransa'nın Moselle ve Île-et-Vilaine bölgelerinde yaşları 20 ile 60 arası değişen 6 şüpheli Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'a yönelik suikast planı hazırladığı gerekçesiyle 6 Kasım'da tutuklandı. Konuyla alakalı Paris Savcılığının, "Kriminal ve terörist suçlular iş birliği" soruşturması başlattığı öğrenilirken, engellenen suikast planının henüz net olmadığı ve kötü hazırlandığı bildirildi. İçlerinde bir kadının da olduğu ve aşırı sağcı olduğu öğrenilen 6 kişilik grubun silah ve ev bombasına sahip olduğu da açıklandı. Sorgulama sırasında zanlılar, suikast girişiminin 62 yaşındaki iş insanı Jean-Pierre B. tarafından planlandığını anlattı. Plan, Macron'un Charleville-Mezieres'teki etkinliğe

katılacağı 7 Kasım günü uygulanacaktı. Öte yandan geçtiğimiz yılda aşırı sağcı 10 teröristin siyasi isimleri hedef aldığı ve harekete geç-

meden yakalandığı açıklanmıştı. Geçen yıl yakalananlar arasında birinin Norveç'te 2011 yılında 77 kişiyi öldüren terörist Anders Breivik adına Facebook'ta fan sayfası yönettiği öğrenildi. Televizyon kaynağının verdiği bilgiye göre, altı zanlıdan ikisi serbest bırakıldı, dördü ise suçlarını itiraf etti. Polis, Jean Pierre B'nin aracında yaptığı aramada, zanlıların suikaste kullanacaklarını itiraf ettikleri seramik bir bıçak buldu.

ABD PKK ELEBAŞLARINA PARA ÖDÜLÜ KOYDU

Fransa'nın Moselle ve Île-et-Vilaine bölgelerinde yaşları 20 ile 60 arası değişen 6 şüpheli Cumhur-

başkanı Emmanuel Macron'a yönelik suikast planı hazırladığı gerekçesiyle 6 Kasım'da tutuklandı.

Konuyla alakalı Paris Savcılığının, "Kriminal ve terörist suçlular iş birliği" soruşturması başlattığı öğrenilirken, engellenen suikast planının henüz net olmadığı ve kötü hazırlandığı bildirildi. İçlerinde bir kadının da olduğu ve aşırı sağcı olduğu öğrenilen 6 kişilik grubun silah ve ev bombasına sahip olduğu da açıklandı. Sorgulama sırasında zanlılar, suikast girişiminin 62 yaşındaki iş insanı Jean-Pierre B. tarafından planlandığını anlattı. Plan, Macron'un Charleville-Mezieres'teki etkinliğe katılacağı 7 Kasım günü uygulanacaktı.

İSPANYA BAŞBAKANI SANCHEZ'E DE SUİKAST GİRİŞİMİNDE BULUNULDU

Macron'dan sonra İspanya başbakanı Sanchez'e de suikast girişiminde bulunuldu. İspanya polisi, Başbakan Pedro Sanchez'e yönelik bir suikast girişiminin engellendiğini duyurdu. Birkaç gün önce Fransa Cumhurbaşkanı Macron'a suikast girişimi iddiasıyla 6 kişi gözaltına alınmıştı.

Fransa lideri Macron'dan sonra Avrupa yeni bir suikast girişimi haberiyle sarsıldı. İspanya başbakanı Sanchez'i hedef alan suikast girişimi İspanyol gizli servisi ve İspanyol polisinin ortaklaşa yürüttüğü operasyonla başarıyla durduruldu. 63 yaşındaki saldırgan Barcelona yakınlarındaki Terrassa kentinde yakalandı. Saldırganın evinden keskin nişancıların kullandığı silahlar ve yüklü miktarda mühimmat çıktı.

Macron'a da Suikast

Girişiminde Bulunulmuştu

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'a saldırı planlayan altı şüpheli, hafta içinde Fransız gizli servisinin yaptığı operasyon ile yakalanmıştı. Yakalanan 6 kişinin

aşırı sağ ile bağlantılı olduklarını duyurmuştu. Yaşanan bu suikast girişimleri Avrupa'nın güvenliğinin tehlikede olduğunun açıkça ortaya koymuştur.

İspanya'nın Madrid ve Barselona Kentlerinde Tren İstasyonlarının Tahliye Edilmesine Sebep Olan Bomba Alarmına, El Bombasına Benzeyen Bir Kemer Tokasının Yol Açtığı Bildirildi

İspanya'da polis, önce yerel saatle sabah 08.00'de Barcelona'nın Sants istasyonunda ardından saat 10.00'da Madrid'in Atocha istasyonunda bomba alarmı vererek

istasyonları tahliye etmişti. Paniğe neden olan ve tren seferlerini bir süreliğine aksatan alarmın yanlış olduğu ortaya çıktı.

Bavulda Bomba Şüphesi

Madrid'deki Atocha istasyonuna varmadan durdurulan trende yapılan arama üzerine bavulda patlayıcı değil, el bombasına benzer bir kemer tokasının bulunduğu anlaşıldı. Bunun üzerine alarm durumunu kaldıran polis kadının neden güvenlik kontrolünden durdurulmadan geçtiğini soruşturmaya başladı.

ALTAY TANKLARININ SERİ ÜRETİM SÖZLEŞMESİ İMZALANDI

Altay tanklarının seri üretim sözleşmesi, Savunma Sanayi Başkanlığı ile BMC arasında imzalandı. Altay tanklarının seri üretim sözleşmesi, Savunma Sanayi Başkanlığı'nda (SSB) düzenlenen törenle imzalandı. Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir "Sözleşme, tarafların kendilerini maksimum ölçüde optimize ederek, maliyeti etkin bir tank ortaya çıkarmak üzere yaptıkları çalışmanın sonucu oldu" dedi.

Altay seri üretim projesi sözleş-

mesi, savunma sanayi başkanı Demir'in yanı sıra BMC yönetim kurulu başkanı Ethem Sancak ve şirket yönetim kurulu üyesi Talip Öztürk, Aselsan yönetim kurulu başkanı ve genel müdürü Haluk Görgün, Roketsan genel müdürü Selçuk Yaşar ile Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdür Vekili Mehmet Ünal katılımıyla SSB Nuri Demirağ Konferans Salonu'nda imzalandı. Projede, 250 Altay ana muharebe tankının seri üretimi planlanıyor. Tank Sistem-

leri Teknoloji Merkezi (TSTM) kurulumunu ve işletilmesini de kapsıyor. İlk Altay tankının, 18 ay sonra Kara Kuvvetleri Komutanlığına teslim edilmesi öngörülüyor. Sözleşme kapsamında ayrıca bir adet insansız kuleli Altay tankının tasarlanması, geliştirilmesi ve üretimi gerçekleştirilecek. Altay tankı 120 milimetrelik tank topu, modern atış kontrol sistemi, geliştirilmiş beka yeteneği, lazer güdümlü tank topu ateşleme yeteneği gibi birçok teknik özelliğe de sahip olacak.

NATO VE RUSYA

Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, NATO'nun Rusya sınırlarında askeri varlığını artırma eylemlerine mutlaka askeri yanıt verileceğini söyledi.

İspanya'nın başkenti Madrid'de İspanyol mevkidaşı Josep Borrell ile görüşmesinin ardından düzenlenen basın toplantısında konuşan Lavrov, "NATO'lu komşularımızın Rusya sınırlarında askeri alt yapısını ve askeri varlığını artırma yönündeki adımları, askeri yanıt-sız bırakılmaz" dedi.

Hayat, Nato'yu Rusya'yla diyalog kurmak zorunda bırakacak

Lavrov, NATO'nun Rusya sınırlarındaki eylemlerinin Moskova'yı endişelendirdiğini de ifade ederek sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu, Rusya'nın güvenliğini ciddi anlamda tehdit ediyor ve yeni üyelerin topraklarında kalıcı olarak askeri güçler konuşlandırılmasının önüne geçmek için imzalanan Rusya-NATO Kurucu Belgesi'ni ihlal ediyor.

TCG Burgazada'nın teslimi ve yeni tip denizaltı Aydınreis'in ilk kaynak töreninde konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan savunma sanayinin önemine vurgu yaptı, "Türkiye'yi adeta denize ayak basamayacak hale getirmeyi amaçlayan çabalara asla izin vermeyeceğiz" dedi.

-Türkiye'yi adeta denize ayak basamayacak hale getirmeyi amaçlayan çabalara asla izin vermeyeceğiz.

-Türkiye'ye rağmen Doğu Akdeniz'de veya Ege'de adım atabileceklerini sananlar ne kadar büyük bir hata yaptıklarını anlamaya başladılar.

-Suriye'deki teröristlere nasıl günlerini gösterdiysek denizlerdeki

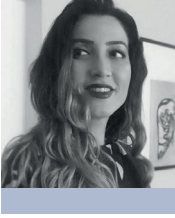
haydutlara da meydanı bırakmayacağız.

-Doğu Akdeniz'deki doğal kaynakların ülkemiz ve KKTC dışlanarak adeta gasp edilmesine yönelik girişimleri kesinlikle kabul etmeyeceğiz.

-Biz kendi gücümüze, kendi imkânlarımıza, kendi kabiliyetlerimize güvendikçe kaynaklarımızı

dışarı aktarmak yerine, içerideki girişimcilerimizi destekledikçe Allah da yaptığımız işlerin bereketini veriyor. Başka ülkelerin çok büyük bütçelerle ve çok uzun yıllarda elde ettikleri neticelerin daha iyisine hamdolsun biz daha makul bütçe ve sürelerle ulaşıyoruz.

-Türkiye savunma sanayinde dışa bağımlılığını yüzde 80'lerden yüzde 35'lere kadar indirdi.

DOÇ. DR. AYBIKE SERTTAŞ
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ
 Radyo, Televizyon ve Sinema
 Bölüm Başkanı

MEDYA, DEVLET VE KÜRESEL POLİTİKALAR

Geçtiğimiz ayın önemli gündem maddelerinden biri olan Kaşıkçı cinayeti, sosyal bilimlerin pek çok farklı dalı tarafından incelenebilecek nitelikte olan ve hem Türkiye’de hem de Dünya’da dikkat çeken bir vaka haline geldi. Diplomatik ve politik yönü bir yana olayın medya boyutu da gözden kaçırılmayacak kadar ilginç detaylar içeriyordu: Türk medyası konuyla ilgili farklı senaryolar üretti ve yaydı. Dünya medyasına iletilen farklı enformasyonlar tartışılırken olayı masa başında haber üreterek aktaran gazeteciler, konuyu propaganda malzemesine dönüştürenler ve derinlemesine araştıranlar dikkat çekti.

ABD’nin Ortadoğu vizyonunu olumsuz etkileyen bir haber şeklinde de tanımlanan olay vesilesiyle, medyanın uluslararası ilişkilerde bir aktör olarak yeri bir kez daha gündeme geldi. Uluslararası politik mücadelenin coğrafi ve fiziksel boyuttan kültürel iletişim boyutuna geçtiği bu dönemde, medya algı oluşturmada önemli rol oynuyor. 1991 yılında ABD’nin Irak harekâtı (Çöl Fırtınası) ile birlikte CNN etkisi olarak tanımlanmaya başlanan bu rol, o günden bugüne medyanın uluslararası ilişkilerde hatırı sayılır bir aktör olması ile süregeldi. CNN etkisi, yirmi

dört saat kesintisiz haber yayınının politik ve ekonomik iklimi etkileyebileceği fenomenidir. Buna göre, hükümet kontrolünde, insani krizlerin görüntülerini kullanan medya; kamuoyunun, hükümetin müdahale kararlarına destek olması yönünde bir algı yaratmaktadır. Savaş ve hatta ölüm görsellerini izleyicilerin oturma odalarına kadar getirmek, izleyiciler üzerinde büyük etki uyandırırken Devlet’in dış politikasını kamuoyu desteği olarak şekillendirmesini sağlamaktadır.

CNN etkisi, iki kelimeyle çok şey anlatır: Kavram, müdahalesizlik doktrininin hâkim olduğu, devletçi bir uluslararası toplumdan; adaletin gözetildiği kozmopolit bir uluslararası topluma geçişi temsil eder. Medya-Devlet ilişkisi için bir yapıtaşı olan bu olay ile Soğuk Savaş sonrası değişen koşullarla birlikte uzak bölge krizleri merkezleşmiştir ve en önemlisi silahlı mücadele başlatmak konusunda medyanın gücü (hükümete ne denli destek verebileceği) anlaşılmıştır.

Otoriter sistemlerde, medyanın uluslararası ilişkilerdeki politik işlevlerinden biri, kamuoyu görüşünü istenen doğrultuda değiştirmektir. Hükümetlerin, kitle iletişim araçlarını -özellikle televizyonu- bazı konuları kendi bakış açıları ile aktarmak için aracı (bir diğer deyişle medyatör) olarak kullanmaları sonucu, medya devletlerin dış politika enstrümanlarından biri oldu. Bireylerin algı, fikir ve tutumlarını kitle iletişim araçları üzerinden şekillendirmeleri, uluslararası ilişkiler ve kamuoyu algısı arasında bir bağlaç olarak medyayı konumlandırdı. Bu vesileyle konuyla ilgilenenlere Noam Chomsky’nin rıza imalatında medyanın rolü tartışmalarını hatırlatabiliriz. Chomsky, medyanın iktidarın yeniden üretilmesine hizmet ettiğini vurgular. Buna göre medya kamuoyunun gündemini çerçeveler ve insanların normalde tepkisz kalacakları ya da karşı çıkacakları konularla ilgilenmelerini sağlar. Öte yandan, yeni medyanın gündelik hayata bu denli yerleşmesi ve küreselleşme ile ulus-devletin doğal sınırlarının çoktan aşılması, medyanın kitleler üzerindeki etkilerini ve üretilen gündelik enformasyonu arttırmaktadır. Bu hassas noktada internetin büyük ölçüde ‘kontrol’ edilemez olması ve kontrol kavramının nitelik değiştirmesi ayrı bir yazının konusudur.

PROF. DR. FUNDA ELMACIOĞLU

İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Fakültesi
Beslenme ve Diyetetik Bölüm Başkanı

GIDA GÜVENLİĞİNİN TEMEL İLKELERİ

Gıda güvenliği, gıda kaynaklı hastalıklara neden olan biyolojik, fiziksel ve kimyasal etkenleri önleyecek şekilde gıdaların işlenmesi, hazırlanması, depolanması ve son tüketiciye sunulmasını tanımlayan bilimsel bir sistem döngüsüdür. Güvenli gıda ise her türlü bozulma ve bulaşmaya yol açan etkenden arındırılarak tüketime uygun hale getirilmiş gıdadır. Birleşmiş Milletler (BM)'in belirlemiş olduğu, insanların refah ve esenliğini sağlamaya yönelik bin yıl hedeflerinden biri açlığın giderilmesi diğeri de gıda güvenliğinin sağlanmasıdır. Dünyada on kişiden biri gıda güvenliği sorunu yaşamaktadır. Küresel Gıda Güvenliği İndeksi 2018 verilerine göre Türkiye, Dünya'da 48. sırada yer almaktadır.

1. Çiftlikten Çatala Gıda Zinciri İlkesi:

Çiftlikten çatala gıda güvenliği, üretim zincirinin her aşamasında, sağlık şartlarının uygun olmasını gerektiren bir kavramdır. Çiftlikten çatala gıda güvenliği yaklaşımı sayesinde, tüketiciler gıdaların etiket bilgileri ve üretim koşulları hakkında doğru bilgiye ulaşabilir. Gıda hakkındaki tüm bu bilgilerin kısa ve anlaşılır oluşu tüketicilerin tercihlerini daha bilinçli bir şekilde yapmasını sağlamaktadır.

2. Bağımsız Bilimsel Risk Değerlendirmesi:

Gıda güvenliği sisteminin oluşturulması için her aşamada için mevzuat geliştirilmesi, tüketici ve sanayi kuruluşlarının bir araya gelerek risk analizi yapması gerekmektedir. Risk analizi; değerlendirme, yönetim ve iletişim aşamalarından oluşmaktadır. Gıda güvenliğini konu edinen risk analizi; oluşabilecek sorunların kaynağı ve bu sorunlara karşı alınacak tedbirleri bilim ışığında belirlemek, uygulamak; bu uygulama sırasında ilgili tüm taraflar ve kamuoyuyla sağlıklı iletişim kurmaktır.

3. Üreticilerin Sorumluluğu İlkesi:

Gıda ve yem üreticileri, ürettikleri ürünlerin tüketime uygun ve güvenilir olmasından sorumludur. Bu sorumluluk; ham madde ve katkı maddelerinin seçimiyle başlamakta, ürünlerin ambalajlanması ve etiketlenmesiyle sonlanmaktadır. Üreticiler sorumluluklarını yerine getirmediğinde standartlara uygun olmayan üretim nedeni ile doğacak kayıp ve zararlar ile karşılaşmaktadırlar.

4. İzlenebilirlik İlkesi:

Gıda işletmecileri, izlenebilirliği sağlamak amaçlı tüm aşamalarda sorumluluğundaki gıdanın ya da gıdaya ilave edilecek her türlü maddenin ve gıdanın elde edildiği ham maddenin takip edilmesi için bir sistem oluşturmaktadırlar. Üreticiler ham maddelerinin kaynağını belgelemek zorundadırlar. Bu izlem, herhangi bir gıda güvenliği sorunu ortaya çıktığında, sorunu oluşturan ürünün kökeni ve ürünün ulaştığı noktaların belirlenmesini sağlayıp çözüm üretilmesini olanaklı kılmaktadır.

5. Şeffaf Risk İletişimi İlkesi:

Risk iletişimi, riskin değerlendirilmesi ve yönetimi sırasında alınan tedbirlerin ve sonuçların sadece ilgili birime yönlendirilmesi ile sınırlı kalmayıp, aynı zamanda tüm birimlerin sürece katılımını sağlamaktır. Risk iletişiminin bir diğer parçası da kamu kuruluşları, endüstri ve bilim insanlarının riskin en aza indirilebilmesi için katkıda bulunmasıdır. Tüketiciler, güvenilir gıdanın önemini kavradıklarında doğru mesajları anlamaları ve kabul etmeleri de kolaylaşır.

Yayın

Danışmanı : Dr. İsmail SAFİ, Öğr. Gör. Şule KILIÇARSLAN

Editörler : Arş. Gör. Ahmet GEDİK, Fatmanur SOYYIĞIT
Mustafa Ardıç GÜLERYÜZ, Oğuzhan BALCI

Grafik Tasarım : Şerafettin DEDEOĞLU

E Posta : guvsam@istinye.edu.tr

Instagram : isugvsam

Twitter : @isugvsam

Web : guvsam.istinyeiedu.tr

Adres : GÜVSAM, İstinye Üniversitesi Topkapı Kampüsü
Maltepe Mah. Edirne Çırpıcı Yolu No: 9

Zeytinburnu/İstanbul

Tel : 0850 283 60 00